

Χωροταξικός Σχεδιασμός

Γεωργικός τομέας στο Δήμο Μαρκόπουλου: προοπτικές βιωσιμότητας

Σπουδαστές: Μπρίκου Μαρία, ar13087
Πισιμίσης Νεκτάριος ar13505
Σκορδίλη Ελισάβετ ar13017

Φροντιστήριο: Κ. Βαλεριάνου

Εξάμηνο: 7^ο

Ακαδ. Έτος: 2016 -2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	Υπόθεση εργασίας.....	3
2.	Τρόπος εργασίας – Μεθοδολογική προσέγγιση.....	4
3.	Σενάριο.....	5
4.	Κατεύθυνση 1: Δικτύωση γεωργικών δραστηριοτήτων	
	4.1. Στοιχεία δικτύωσης πρωτογενούς τομέα	6
	4.2. Στοιχεία δικτύωσης δευτερογενούς τομέα.....	7
	4.3. Στοιχεία δικτύωσης τριτογενούς τομέα.....	13
	4.4 Άμεσα εργαλεία δικτύωσης.....	14
	4.5. Έμμεσα εργαλεία δικτύωσης.....	15
	4.6. Συμπεράσματα.....	16
1.	Κατεύθυνση 2: Αξιοποίηση υπαρχουσών δυναμικών	
	5.1. Χωρικές παράμετροι- φαινόμενα προς αξιοποίηση.....	18
	5.2. Θεσμικό πλαίσιο.....	22
	5.3. Στοιχεία ανθρώπινου δυναμικού.....	24
	5.4 Συμπεράσματα- προθέσεις αξιοποίησης.....	28
2.	Κατευθυνση 3: Επικαιροποίηση γεωργικής διαδικασίας	
	6.1. Μέθοδοι παραγωγής – μεταποίησης – προώθησης.....	29
	6.2. Εξοπλισμός υποδομές.....	30
	6.3. Θεσμικό πλαίσιο.....	31
	6.4 Συμπεράσματα.....	32
7.	Πηγές	
	7.1 Βιβλιογραφία.....	35
	7.2 Διαδυκτιακές πηγές.....	35

1_Υπόθεση εργασίας

Η δυναμική του γεωργικού τομέα στο Δήμο Μαρκόπουλου αποδυναμώνεται λόγω της επέκτασης των οικισμών και της τριτογενοποίησης της οικονομίας.

Ο Δήμος Μαρκόπουλου, είναι σαφές δείγμα περιαστικού χώρου, ο οποίος υφίσταται ταχείες αλλαγές ως υποδοχέας των εξελίξεων του κέντρου. Όπως και σε ολόκληρη την ανατολική Αττική, έτσι και στο Δήμο αυτόν εφαρμόστηκαν πολιτικές που διαμόρφωσαν ριζικά τη φυσιολογία του και τον κατέστησαν σημαντικό πόλο ανάπτυξης τόσο σε περιφερειακό όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Σε συνδυασμό με τα παραπάνω, η μακρά ιστορία της περιοχής σχετικά με τη γεωργική παραγωγή και συγκεκριμένα την αμπελουργία, υπαγόρευσε μία συγκεκριμένη μεθοδολογική προσέγγιση και έναν τρόπο εργασίας που συμπυκνώνεται στα παρακάτω σημεία:

- 1. Επιτόπια έρευνα** με την οποία διαμορφώθηκε μια αρκετά αντιπροσωπευτική εικόνα της περιοχής ως προς το γεωργικό τομέα και διαπιστώθηκαν στοιχεία που διαμόρφωσαν την υπόθεση εργασίας. Σε αυτό το στάδιο:
 - έγινε παρατήρηση των ρεαλιστικών χωρικών παραμέτρων και του τρόπου ζωής στο Δήμο
 - συλλέχθηκαν πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργία, τις αρμοδιότητες και το όραμα της τοπικής αυτοδιοίκησης για την περιοχή, μέσω της επικοινωνίας με τα στελέχη του Δήμου
 - καταγράφηκε η πορεία της διαμόρφωσης του χώρου υπό το πρίσμα του θεσμικού πλαισίου, μέσω της ενημέρωσης από την Τεχνική Υπηρεσία
 - έγινε επίσκεψη στις εγκαταστάσεις του συνεταιρισμού «ΜΑΡΚΟ» και συλλογή πληροφοριών σχετικά με το καθεστώς λειτουργίας του
 - έγινε αντιληπτή η γεωργική και οινοπαραγωγική δραστηριότητα του τόπου μέσα από την επίσκεψη σε

ιδιωτικά οινοποιεία και την επικοινωνία με ντόπιους παραγωγούς

- 2. Δευτερογενής έρευνα** μέσω της οποίας μελετήθηκε αναλυτικά το θεσμικό πλαίσιο και οι ισχύουσες διατάξεις για την περιοχή και συλλέχθηκαν πληροφορίες μέσω των διαδικτυακών σελίδων των τοπικών φορέων, του συνεταιρισμού και των οινοποιείων
- 3. Διατύπωση σεναρίου παρέμβασης**. Σε αυτό το στάδιο:
 - αξιολογήθηκαν τα αποτελέσματα της επιτόπιας και της δευτερογενούς έρευνας
 - αναγνωρίστηκε το συγκριτικό πλεονέκτημα της δυναμικής του γεωργικού τομέα έναντι άλλων παραμέτρων της περιοχής
 - τέθηκε ως στόχος η βιωσιμότητα του Δήμου Μαρκόπουλου και η βελτίωση της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας
- 4. Ανάλυση των κατευθύνσεων του σεναρίου**. Σε αυτό το στάδιο:
 - δίνεται έμφαση στη λογική της δικτύωσης των γεωργικών δραστηριοτήτων, της βέλτιστης αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού και των χωρικών παραμέτρων και της εισαγωγής της καινοτομίας
 - διερευνώνται επιλεκτικά σημαντικές χωρικές, οικονομικές, κοινωνικές και θεσμικές παράμετροι που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν για την υποστήριξη της εκάστοτε κατεύθυνσης
- 5. Διατύπωση μέτρων και προϋποθέσεων για την υλοποίηση των στόχων**
 - παρατίθενται ιεραρχικά και ταξινομημένα σε ενότητες τα ειδικότερα μέτρα για την υλοποίηση του σεναρίου παρέμβασης

Επαναπροσδιορισμός του χαρακτήρα του πρωτογενούς τομέα της οικονομίας του Δήμου με έμφαση στη γεωργική δραστηριότητα. Αναζωογόνηση και αναδιάρθρωση του γεωργικού τομέα με στόχο τη βιωσιμότητα, την ελκυστικότητα και την ανταγωνιστικότητα της περιοχής.

Βιωσιμότητα

Ελκυστικότητα

Ανταγωνιστικότητα

- Εξασφάλιση ενός συνεκτικού και επανατροφοδοτούμενου κύκλου παραγωγής, μεταποίησης και προώθησης των γεωργικών προϊόντων με το ελάχιστο δυνατό ενεργειακό αποτύπωμα.
- Μέριμνα για την εξασφάλιση πόρων που θα εντείνουν την αυτάρκεια του Δήμου και θα βελτιώσουν την ποιότητα ζωής των ανθρώπων.

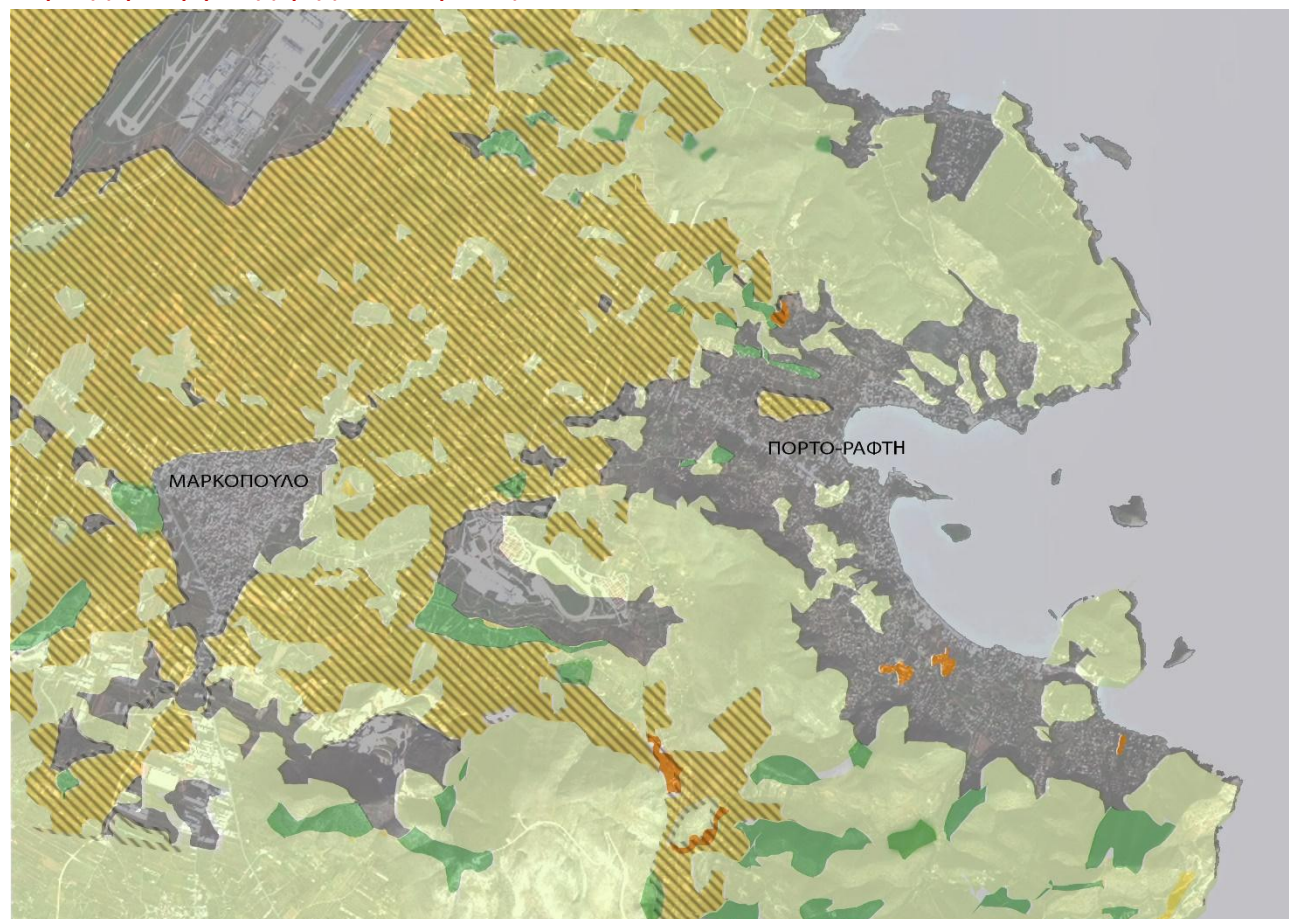
- Διαμόρφωση ενός δικτύου οικονομικών διεργασιών που θα στοχεύει στην απορρόφηση του εργατικού δυναμικού και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.
- Προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και συνεπακόλουθη εξασφάλιση καλύτερων όρων διαβίωσης.

- Δυναμική ενδογενής ανάπτυξη
- Κατοχύρωση μιας καίριας θέσης στο περιφερειακό και εθνικό δίκτυο γεωργικών δραστηριοτήτων
- Υποστήριξη και προώθηση των πλουτοπαραγωγικών δυνάμεων της χώρας

4.1 Στοιχεία δικτύωσης πρωτογενούς τομέα

Χαρακτηριστικά γεωργικών εκτάσεων

Χάρτης γεωργικής γης Μεσογαίας

Σύμφωνα με στοιχεία χρήσης/κάλυψης γής (2001) ο δήμος Μαρκοπούλου συγκεντρώνει συνολικά 82.800 στρέμματα, από αυτά

- τα 44.000 στρέμματα καλύπτονται από καλλιέργειες, (ποσοστό κάλυψης δηλαδή περίπου 53,14%),
- 3.800 στρέμματα καλύπτουν οι βοσκότοποι (ποσοστό κάλυψης της τάξεως του 4,59%),
- 20.100 στρέμματα καταλαμβάνουν τα δασικά οικοσυστήματα (ποσοστό περίπου 24,27% του συνόλου της έκτασης),
- 12.900 στρέμματα καταλαμβάνουν οι οικισμοί (ποσοστό κάλυψης 15,58%)
- 2.000 στρέμματα καταλαμβάνουν οι άλλες εκτάσεις (ποσοστό κάλυψης 2,42% του συνόλου).

4_ Κατεύθυνση 1: Δικτύωση γεωργικών δραστηριοτήτων

4.1 Στοιχεία δικτύωσης πρωτογενούς τομέα

Πίνακας γεωργικών εκτάσεων (2005)

Περιοχή	Κηπευτική γή	Δενδρώδεις Καλλιέργειες	Άμπελοι- σταφιδάμπελοι	Αγρανάπαυση (1-5 έτη)
Μαρκόπουλο-Κουβαράς- Καλύβια	534 στρ.	13.892 στρ.	18.110 στρ.	30.869 στρ.

πηγή: ΕΣΥΕ

Πίνακας δυναμικής εξαγωγών

Χώρες Εξαγωγής	Περίοδος '90	Σήμερα
Βέλγιο	Βέλγιο	-
Γερμανία	Γερμανία	-
Καναδάς	Καναδάς	Καναδάς
Ολλανδία	Ολλανδία	-

πηγή: πρωτογενής έρευνα

Σύμφωνα με την επιτόπια έρευνα προκύπτει ο δίπλα πίνακας, από τον οποίο διαπιστώνεται η μείωση των εξαγωγών των προϊόντων Μαρκοπούλου.

Τα προϊόντα που εξαγονται είναι κυρίως τα νωπά μαύρα σύκα που αποτελούν ποικιλία Μαρκοπούλου και τα φυστίκια τύπου Αιγίνης. Ακόμα η επιχείρηση Ελληνικά Κελλάρια έχοντας έδρα του Εξαγωγικού τμήματος στην περιοχή εμφιαλώνει ποσότητα κρασιού Μαρκοπούλου το οποίο εξαγει κυρίως στην Γερμανία.

Συμπέρασμα:

Σε συνδυασμό των δύο διπλανών πινάκων παρατηρούμε ότι η σύνδεση της τοπικής αγοράς με τη διεθνή έχει μειωθεί (διεθνή δικτύωση). Πλέον το κύριο εξαγωγίμο προϊόν-μαύρο σύκο- απευθύνεται μόνο στη αγορά του Καναδά, ενώ η κύρια τοπική ποικιλία οίνου «Σαββατιανό» δεν παράγεται με ονομασία προέλευσης και δεν αποτελεί ανταγωνιστικό προϊόν προς εξαγωγή.

Επιπλέον η ποικιλία μαύρο σύκο παραγόμενη στην Τουρκία είναι περισσότερο ανταγωνιστική γεγονός που ελαττώνει τη βιωσιμότητα του σύκου σε αντιπαράθεση με την άμπελο.

Η τοπική δικτύωση εξασθενεί εφόσον οι ανενεργές καλλιεργήσιμες εκτάσεις (αγρανάπαυση) σε συνδυασμό με την μείωση της αγοραστικής δύναμης των προϊόντων μειώνουν τις σχέσεις μεταξύ παραγωγών και μεταποιητών (πρωτογενούς- δευτερογενούς τομέα)

4.2 Στοιχεία δικτύωσης δευτερογενούς τομέα

Συνεταιρισμός «ΜΑΡΚΟ»

Ίδρυση

Ιδρύεται το 1831 ως "Κοινοπραξία Μαρκοπούλου" από το σύνολο του πληθυσμού της περιοχής που ασχολείται αποκλειστικά με τον αγροτικό τομέα. Οι πρώτες ενέργειες της Κοινοπραξίας είναι η αποπεράτωση έργων κοινής οφελείας (διάνοιξη δρόμων, πηγαδιών, ίδρυση σχολείου και εκκλησίας) χαράζοντας τον πρώτο αναπτυξιακό άξονα.

Αναγκαστικός Συνεταιρισμός "ΜΑΡΚΟ"

Το 1914 μετατρέπεται σε Αναγκαστικό Συνεταιρισμό "ΜΑΡΚΟ". Η νέα οργανωτική του μορφή δεν εμπεριέχει την έννοια του δια νόμου εξαναγκασμού, αλλά η συμμετοχή υπαγορεύεται από την ανάγκη του κατοίκου της Κοινότητας να ωφελείται μέσω της κοινής συνεισφοράς και προσπάθειας. Σύμφωνα και με το καταστατικό της ιδρύσεώς του τα κέρδη του "ΜΑΡΚΟ" διοχετεύονται αποκλειστικά σε αναπτυξιακά έργα της κοινότητας.

Σκοπός συνεταιρισμού "ΜΑΡΚΟ"

Ο Συνεταιρισμός αποσκοπεί, με την ισότιμη συνεργασία και την αμοιβαία βοήθεια των συνεταιριών μελών του την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη και προαγωγή τους, μέσω μιας συνιδιοκτήτης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης. Στηρίζεται στις αρχές της κοινωνικής οικονομίας έχοντας καταστατικός σκοπό την επιδίωξη του συλλογικού οφέλους και την εξυπηρέτηση γενικότερων κοινωνικών συμφερόντων.

Ο "Μαρκό" σήμερα
Αύλειος και εσωτερικός χώρος,

πηγή: προσωπικό αρχείο

4.2 Στοιχεία δικτύωσης δευτερογενούς τομέα

Συνεταιρισμός «ΜΑΡΚΟ»

Πίνακας δραστηριότητας του Συνεταιρισμού

Σκοπός Συναιτερισμού σύμφωνα με το ιδρυτικό καταστατικό	Παρούσα Κατάσταση Συναιτερισμού
Αποκτά ή ενοικιάζει οινοποιητικές εγκαταστάσεις προς οινοποίηση των σταφυλιών που προσκομίζουν τα μέλη του	Συντηρεί μικρό τμήμα των εγκαταστάσεων του για την οινοποίηση σταφυλιών που προσκομίζουν τα μέλη του, ενοικιάζονται εγκαταστάσεις του απο νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου
Πωλεί τα παραγόμενα προϊόντα του σε άλλα οινοποιεία, συναιτερισμούς και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου	Πωλεί τα παραγόμενα προϊόντα του σε άλλα οινοποιεία, συναιτερισμούς και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου
Εκτελεί εργασίες σε συνεργασία με άλλες συναιτεριστικές οργανώσεις για την προστασία της τιμής των σταφυλιών Μαρκοπούλου	Δεν εκτελεί συνεργασίες με άλλες συναιτεριστικές οργανώσεις για την προστασία της τιμής των σταφυλιών Μαρκοπούλου
Προβαίνει στην από κοινού καταπολέμηση των νόσων των αμπελών	Προβαίνει στην καταπολέμηση των νόσων των αμπελών
Αναπτύσσει δραστηριότητες που αποσκοπούν στην ανύψωση του επαγγελματικού, πνευματικού, κοινωνικού και εκπολιτιστικού επιπέδου των μελών του.	Δεν αναπτύσσει δραστηριότητες που αποσκοπούν στην ανύψωση του επαγγελματικού, κοινωνικού και πνευματικού επιπέδου των μελών του. Αναπτύσσει δραστηριότητες σε συνεργασία με το Δήμο πολιτιστικού περιεχομένου
Ενοικίαση μη καλλιεργήσιμων εκτάσεων προς τα μέλη κτηνοτρόφους	Ενοικίαση μη καλλιεργήσιμων εκτάσεων προς τα μέλη του κτηνοτρόφους

Συμπέρασμα:

Ο Συνεταιρισμός "Μαρκό" δεν αποτελεί φερέα ανάπτυξης της περιοχής Μαρκοπούλου. Υπολειτουργεί στο σύνολό του διαγράφοντας φθίνουσα πορεία. Οι εγκαταστάσεις του, κυρίως οι αποθηκευτικοί του χώροι είναι εκμεταλλεύσιμοι διαγράφοντας ατυτή τη μικρή συνεργασία με οινοπαραγωγούς. Αποτέλεσμα των παραπάνω είναι ότι ο Συνεταιρισμός έχει χάσει μεγάλο μέρος του καταστατικού συμφώνου, γεγονός που να σχετίζεται με την φθίνουσα πορεία που ακολουθεί η περιοχή όσον αφορά την γεωργική δραστηριότητα.

4_ Κατεύθυνση 1: Δικτύωση γεωργικών δραστηριοτήτων

4.2 Στοιχεία δικτύωσης δευτερογενούς τομέα

Πίνακες περιουσιακών στοιχείων Συνεταιρισμού

Εκτός Δήμου Μαρκοπούλου

Περιουσιακό στοιχείο	κατάσταση	πρόταση αξιοποίησης
Θέση Πούντα- 60 στρ.	μη καλλιεργήσιμη-δεσμευσμένη	τουρισμός
Θέση Χαμολιά-300 στρ.	μη καλλιεργήσιμη	χωρίς
Θέση Κήπος - 400 στρ.	μη καλλιεργήσιμη-δεσμευσμένη	φωτοβολταϊκό πάρκο
Θέση Χαμολιά -1500 στρ.	πευκοδάσος	χωρίς

Εντός Δήμου Μαρκοπούλου

Περιουσιακό στοιχείο	αξιοποίηση	εκμετάλλευση
Κεντρικό κτήριο - 300 τμ	αποθήκευση-διοίκηση	ιδία χρήση
Έναντι κεντρικού κτηρίου-600τμ	αποθήκευση-εμπόριο	ιδία χρήση
Εντος βιομηχανικού χώρου-10.600τμ	αποθήκευση	ενοικίαση
Οδός Βαίου 5 -1200 τμ	αποθήκευση	ενοικίαση
Κύρια εγκατάσταση	μεταποίηση οίνου	ιδία χρήση

Πίνακας αποδοτικότητας Συνεταιρισμού

Χρονολογία	Δυναμικότητα	Παραγωγή	
Περίοδος '90	13.000 τ	13.000 τ	
Σήμερα	2.000 τ	200 τ	

Συμπέρασμα:

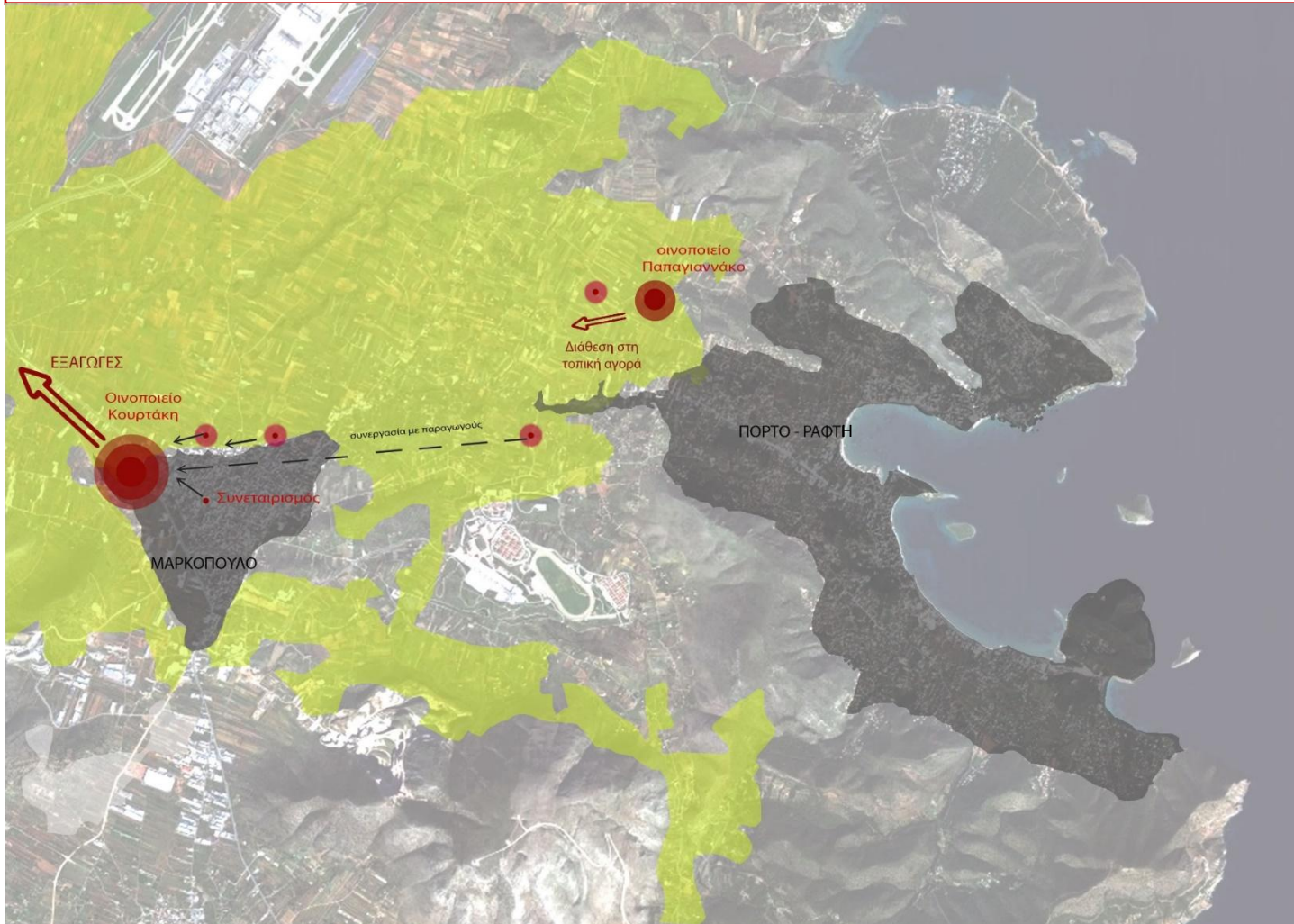
Η ακίνητη περιουσία του συνεταιρισμού δεν αξιοποιείται με τρόπο ώστε να παρέχεται η καλύτερη δυνατή εκμετάλλευση. Αντιθέτως λόγω υπερδανειοδότησης οι πιστωτές του- πρώην Αγροτική Τράπεζα- δεσμεύουν αξιοποιήσιμες εκτάσεις. Επίσης ανενεργά παραμένουν και τα στοιχεία εντός οικισμού τα οποία έχουν δοθεί προς εκμετάλλευση από νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου. Τέλος η κατακόρυφη μείωση της δυναμικότητας και της παραγωγής δηλώνει την πτωτική πορεία του "Μαρκό" και της αμπελουργίας.

Παράδειγμα

-Τα οινοποιεία Κουρτάκη δεσμεύουν έναντι ενοικίου για 50 χρόνια αποθηκευτικούς χώρους.
-Η έκταση στην Πούντα που μπορεί με μικρό συντελεστή οικοδόμησης να αξιοποιηθεί τουριστικά και να αποσβέσει τα χρέη δημιουργώντας συνθήκη απεμπλοκής από όλες τις δεσμεύσεις δημιουργώντας συνδέσεις με τους παραγωγούς και την αγορά.

4.2 Στοιχεία δικτύωσης δευτερογενούς τομέα

Οινοποιεία

Χάρτης εντοπισμού κύριων οινοποιείων

Σύμφωνα με την πρωτογενή έρευνα που ολοκληρώσαμε σχετικά με την μεταποίηση οίνου, διαπιστώσαμε ότι δύο είναι οι κύριες μονάδες οινοποίησης.

A) Ελληνικά Κελλάρια- Αφοι Κουρτάκη

B) Οινοποιείο Παπαγιαννάκος

Τα δύο παραπάνω κελλάρια συνεργάζονται με τους παραγωγούς της περιοχής, είναι οι δύο πιο δυναμικές μεταποιητικές και εξαγωγικές μονάδες, ενώ και οι δύο ενισχύουν την τοπική παραγωγή. Επίσης απασχολούν στην γραμμή παραγωγής εξ ολοκλήρου κατοίκους Μαρκοπούλου αξιοποιώντας το εργατικό δυναμικό της περιοχής.

4_ Κατεύθυνση 1: Δικτύωση γεωργικών δραστηριοτήτων

4.2 Στοιχεία δικτύωσης δευτερογενούς τομέα

Επιχείρηση	Ελληνικά Κελάρια Οίνων-Οινοποιία Κουρτάκη	Κελλάρι Παπαγιαννάκος
Ετήσια Παραγωγή Οίνου (σε φιάλες)	30.000.000	230.000
Δραστηριότητες	Παραγωγή, εμφιάλωση και εμπορία κρασιών	Παραγωγή, εμφιάλωση και εμπορία κρασιών
Ποικιλία-Εμπορικά σήματα	Ρετσίνα Κουρτάκη, Kouros (ΟΠΑΠ), Μαυροδάφνη Πατρών Κουρτάκη (ΟΠΕ), CalligaΜοσχοφίλερο (ΟΠΑΠ), Calliga Αγιωργίτικο (ΟΠΑΠ), Apelia, Vin de Crete, Ποικιλιακά: Ελληνικά Κελάρια (ΟΠΑΠ).	Σαββατιανό, Μαλαγουζιά, Ασύρτικο
Διάθεση στην αγορά	Εγχώρια αγορά , Διεθνής αγορά - 30 εξαγωγικές χώρες	κυρίως εγχώρια αγορά
Ποσοστό συμμετοχής παραγωγής προερχόμενης από την περιοχή Μαρκοπούλου επί του εμφιαλώσιμου προϊόντος	5-6%	100%
Συνεργασία με τον συνεταιρισμό	Αγοράζει μη επεξεργασμένο οίνο για εμφιάλωση, ενοικιάζει εγκαταστάσεις συνεταιρισμού για ίδια χρήση(αποθήκευση)	Δεν συνεργάζεται με τον συνεταιρισμό
Σχολιασμός	Διατηρεί εγκαταστάσεις διοίκησης και μεταποίησης στην περιοχή Μαρκοπούλου αξιοποιώντας τοπικό εργατικό δυναμικό	συνεργάζεται με 10 - 12 παραγωγούς ετησίως αγοράζοντας πρώτη ύλη, παρέχει καινοτόμα εγκατάσταση οινοποίησης στηριζόμενη στην βιοκλιματική τεχνολογία

Πίνακας σύγκρισης χαρακτηριστικών των οινοποιείων Κουρτάκη και Παπαγιαννάκου

πηγή: ICAP ΑΕ, πρωτογενής έρευνα

Συμπεράσματα:

Οι δύο παραπάνω επιχειρήσεις συνδέονται με την περιοχή Μαρκοπούλου- δεν δρούν παρασιτικά. Παρέχουν δικτύωση δραστηριοτήτων όλων των τομέων με περιορισμένη δυνατότητα λόγω της ατομικότητας των ενεργειών τους. Ελέγχουν την τοπική αγορά λόγω μονοπωλίου. Συμβάλλουν στην προώθηση των τοπικών ποικιλιών όπως η Ρετσίνα και το Σαββατιανό που μελλοντικά υπάρχει δυνατότητα μετατροπής τους σε προϊόντα ΠΟΠ.

4.3 Στοιχεία δικτύωσης τριτογενούς τομέα

Βιομηχανικό Πάρκο (ΒΙ.ΠΑ) και Επιχειρηματικό Πάρκο

Με βάση τη διάταξη για τις Ζ.Ο.Ε των Μεσογείων (ΦΕΚ199/Δ'/2003) χωροθετούνται στο Δήμο Μαρκόπουλου το βιομηχανικό (ΒΙ.ΠΑ) και το επιχειρηματικό πάρκο. Οι δύο αυτές θεσμοθετημένες ζώνες αποτελούν υποδοχείς δραστηριοτήτων του δευτερογενούς και του τριτογενούς τομέα και αποτελούν μοχλούς περιφερειακής ανάπτυξης αλλά και παραμέτρους ελκυστικότητας και ανταγωνιστικότητας των εγκατεστημένων εκεί βιομηχανικών-βιοτεχνικών μονάδων και επιχειρήσεων.

Πιο συγκεκριμένα, στην περιοχή του ΒΙ.ΠΑ, νότια του Μαρκόπουλου Μεσογαίας έχουν εγκατασταθεί υποδομές της ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΗΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ Α.Ε, της ΑΡΙΒΙΤΑ ΑΕΒΕ, της Hotelware Hellas (εργοστάσιο χημικών), της Sonel Α.Ε (διανομές ειδών supermarket) κ.α

Αντίστοιχα, στο επιχειρηματικό πάρκο, το οποίο χωροθετείται νοτιοδυτικά του οικισμού του Μαρκόπουλου, ορίζεται χρήση γης τύπου «Πολεοδομικού κέντρου». Αυτή μπορεί να περιλαμβάνει βιομηχανικές και βιοτεχνικές μονάδες εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας, γραφεία, τράπεζες, ασφάλειες, κοινωφελείς οργανισμούς, διοίκηση, τουριστικές εγκαταστάσεις, εστιατόρια και αναψυκτήρια ως τμήματα των παραπάνω.

Συμπέρασμα:

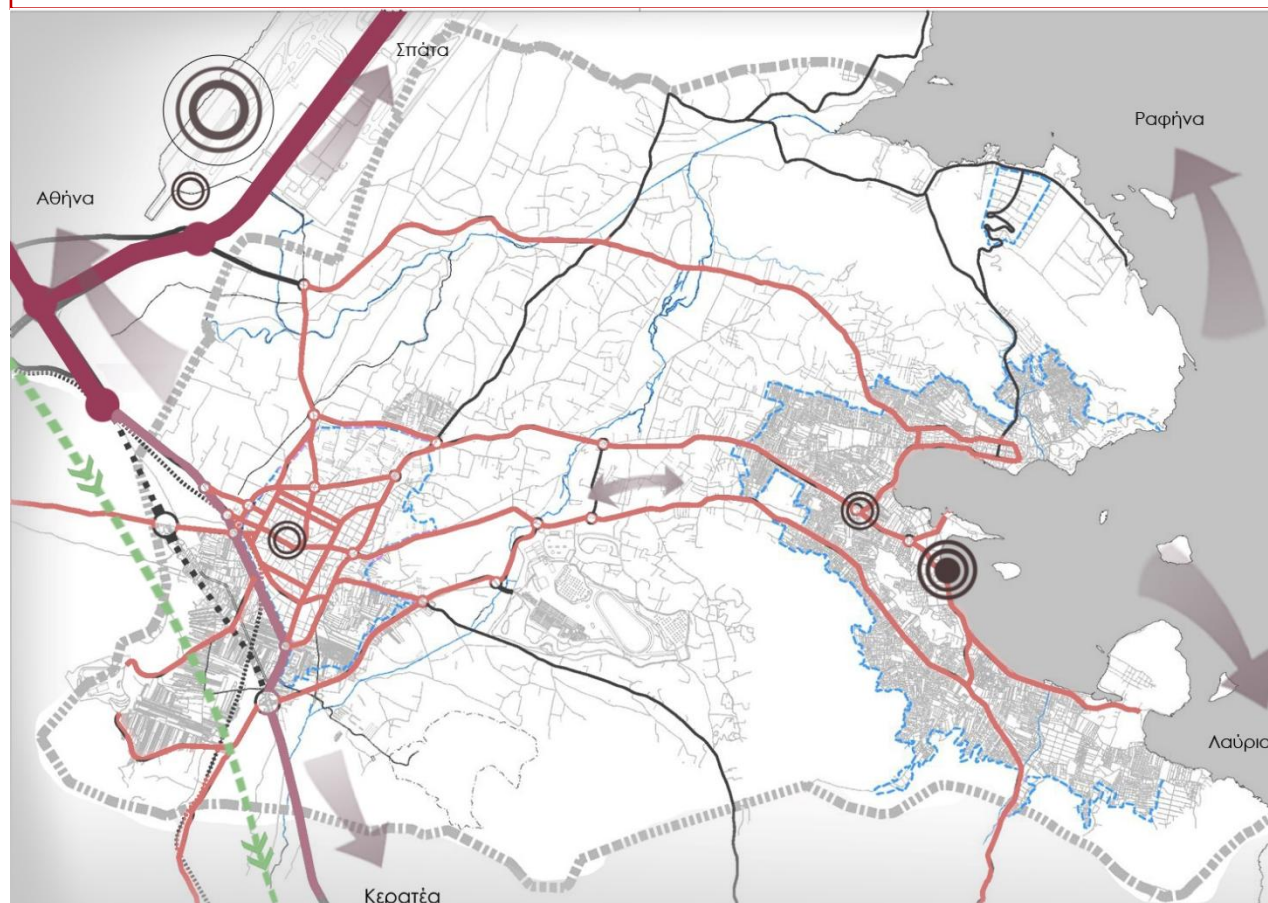
Η λειτουργία και του ΒΙ.ΠΑ και του επιχειρηματικού πάρκου προσδίδουν στην περιοχή κάποιους πόλους υπερτοπικής εμβέλειας μέσω των οποίων πραγματοποιούνται ευρύτερες δικτυώσεις του Δήμου με το σύνολο της Αττικής. Το νομοθετικό καθεστώς αυτών των ζωνών θα μπορούσε να είναι πιο ελκυστικό για τις τοπικές επιχειρήσεις, οι οποίες θα είχαν την ευκαιρία να εκμεταλλευτούν τα οφέλη της προώθησης που αυτές τους προσφέρουν.

Το ολοκληρωμένο σύστημα δομών, υπηρεσιών και υποδομών που μπορούν να προσφέρουν αυτές οι ζώνες εντείνει την πιο οργανωμένη προβολή των οικονομικών δραστηριοτήτων του Δήμου σε μεγαλύτερη εμβέλεια.

4_ Κατεύθυνση 1: Δικτύωση γεωργικών δραστηριοτήτων

4.4 Άμεσα εργαλεία δικτύωσης

Κυκλοφοριακό δίκτυο

- ⊙ Πόλος εθνικής εμβέλειας- αεροδρόμιο
- ⊙ Εν δυνάμει πόλος εθνικής εμβέλειας- λιμάνι
- ⊙ Πόλοι περιφερειακής εμβέλειας- ΚΤΕΛ Αττικής

- Ενδοδημοτικό δίκτυο
- Επαρχιακό δίκτυο
- Εθνικό δίκτυο
- Διευρωπαϊκό δίκτυο- Αττική οδός
- ⋯⋯⋯ Μελέτες προέκτασης Αττικής οδού και προαστιακού

Οι υποδομές κυκλοφοριακού δικτύου του Δήμου Μαρκόπουλου επιδιώκουν να διευκολύνουν τις μετακινήσεις και να εντείνουν τις διασυνδέσεις περιοχών σε:

➤ **Ενδοδημοτική κλίμακα**

➤ **Υπερτοπική κλίμακα**

Για το σκοπό αυτό υπάρχουν τρεις κατηγορίες κυκλοφοριακών δικτύων:

1. Διευρωπαϊκό δίκτυο: Αττική οδός
2. Εθνικό δίκτυο: Σταυρού- Λαυρίου μέσω Κορωπίου
3. Επαρχιακό δίκτυο: Παιανία-Μαρκόπουλο, Πικέρμι-Σπάτα-Μαρκόπουλο,Μαρκόπουλο-Πόρτο ράφτη, Κερατέα-Κακιάθάλασσα-Λιμάνι Δασκαλείου, Πόρτο Ράφτη-Άγιος Σπυρίδωνας

Αξίζει να σημειωθεί ότι η υπερτοπική διασύνδεση επιτυγχάνεται κυρίως με δρομολόγια ΚΤΕΛ μεταξύ Αθήνας, Αεροδρομίου, Μαρκοπούλου και Πόρτο Ράφτη. Ωστόσο, για την εσωτερική διασύνδεση δεν υπάρχει άλλη τοπική συγκοινωνία.

Τέλος, έχουν εκπονηθεί μελέτες για τις προεκτάσεις της Αττικής οδού και του προαστιακού σιδηροδρόμου προς Λαύριο.

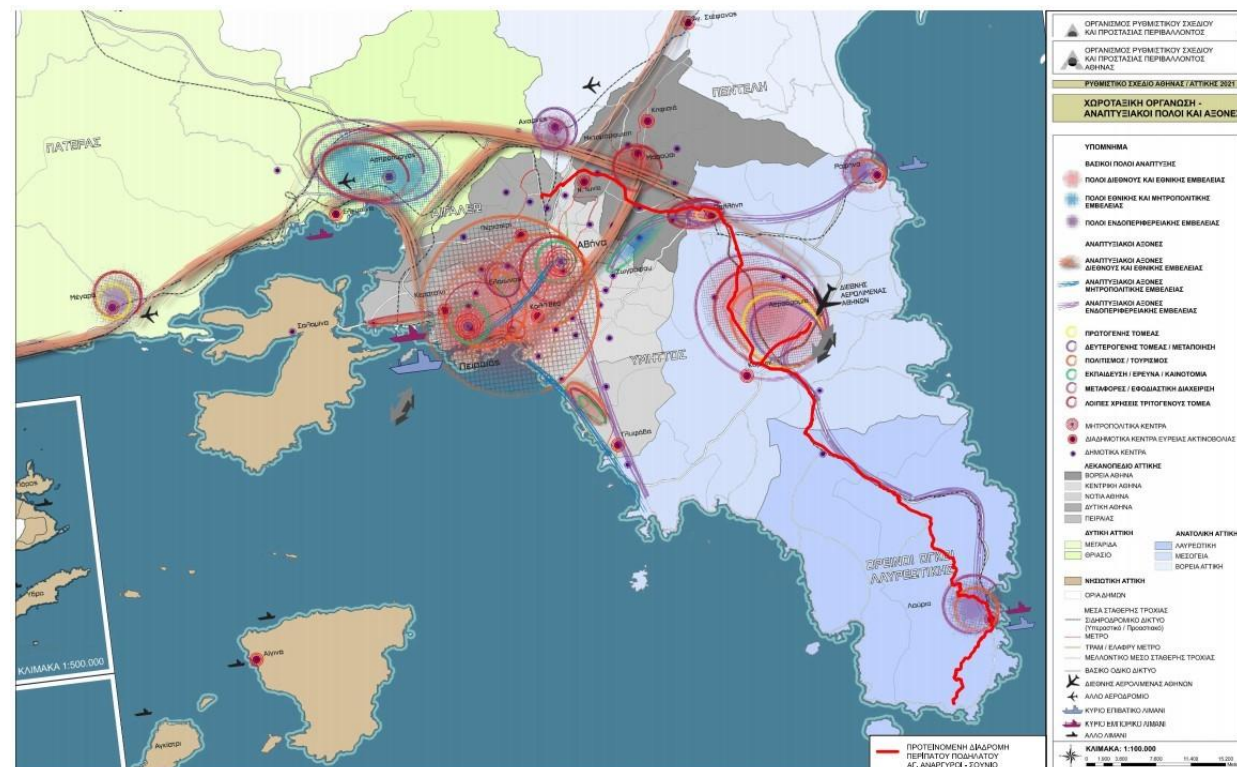
4.5 Έμμεσα εργαλεία δικτύωσης

Θεσμικό πλαίσιο

Ρυθμιστικό Σχέδιο

Σύμφωνα με το Ρυθμιστικό Σχέδιο του Προγράμματος για την Αττική 2014-2021 και σε συνδυασμό της κατεύθυνσης αυτής εντοπίζονται τα παρακάτω:

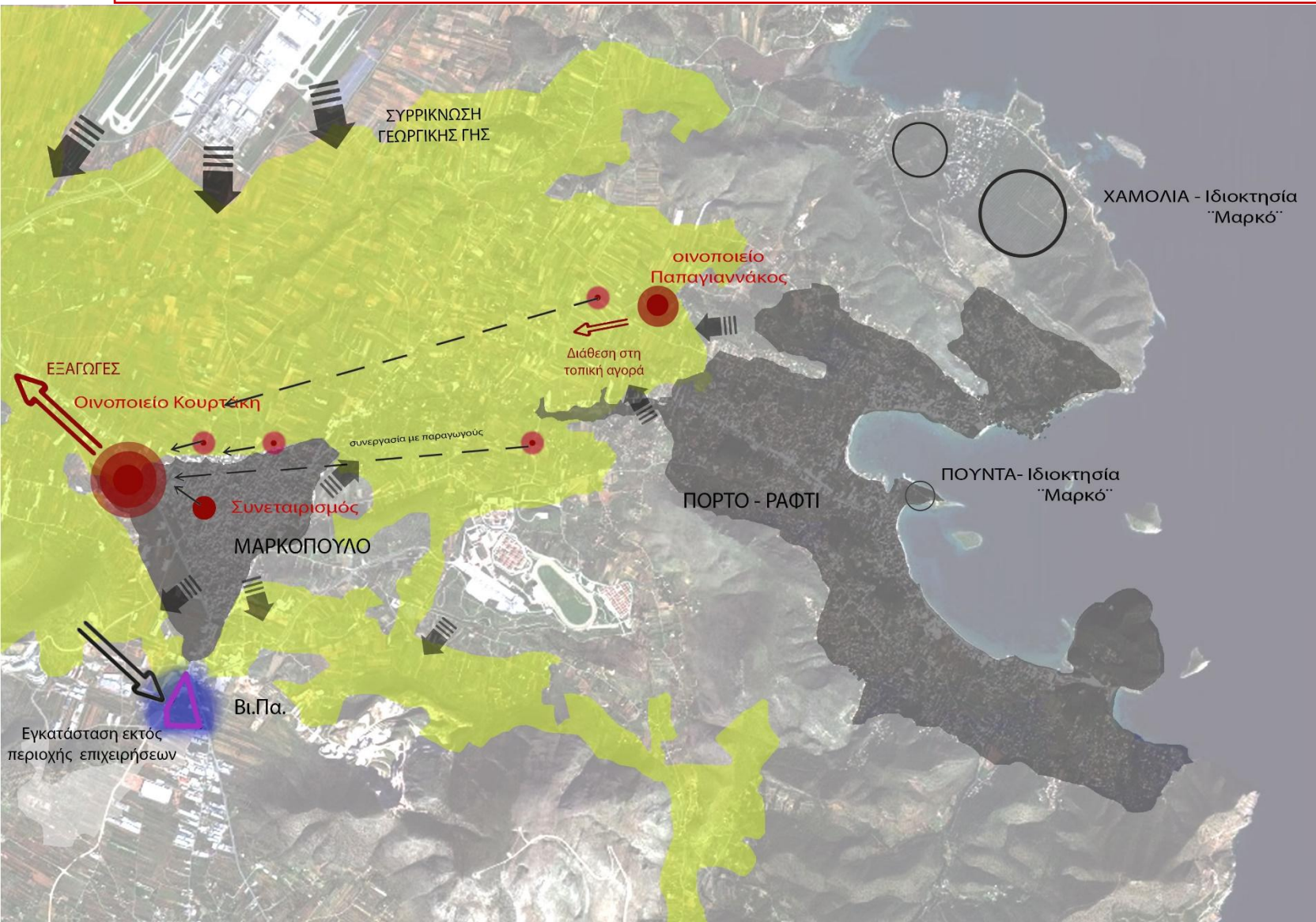
- Ενισχύεται και προωθείται ο πρωτογενής τομέας και ιδιαίτερα οι παραδοσιακές καλλιέργειες, προστατεύεται η γεωργική γή και συνδέεται με την τουριστική ανάπτυξη (άρθρο 9)
- Η ενίσχυση συμπληρωματικών προς τον πρωτογενή τομέα δραστηριοτήτων, όπως η χωροθέτηση συμπληρωματικών χρήσεων δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα.
- Η γεωργική γη αντιμετωπίζεται ως σημαντικός περιβαλλοντικός και παραγωγικός πόρος.
- Ανάπτυξη συστήματος μεταφορών στην κατεύθυνση της βιώσιμης κινητικότητας και αειφορίας με την ολοκλήρωση του βασικού οδικού δικτύου (άρθρο 5)
- Υποστηρίζεται η επανάχρηση και αναβάθμιση κτηριακών κελυφών που προκύπτουν από ανακατατάξεις στον αστικό ιστό και στους υποδοχείς για την ανάπτυξη μεταποιητικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, με βελτίωση της οργάνωσης και της πολεοδομικής ένταξής τους.
- Σύζευξη βιομηχανίας και υπηρεσιών και δημιουργία υβριδικών επιχειρήσεων ή δικτυώσεων.

Πηγή: ΟΡΣΑ

4.6 Συμπεράσματα

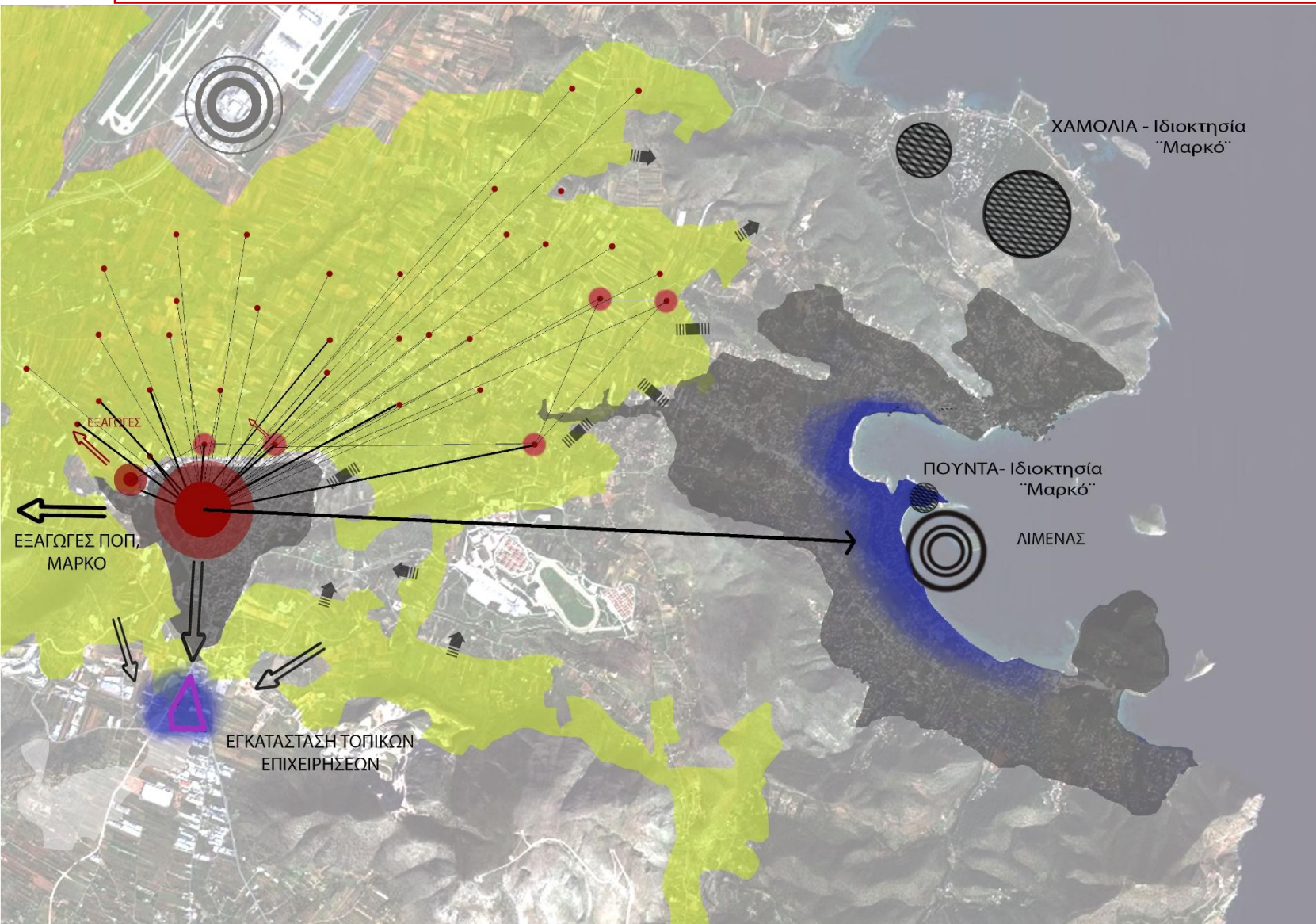
Υφιστάμενη οργάνωση γεωργικών δραστηριοτήτων

Συμπερασματικά δεν παρατηρείται επιτυχής δικτύωση των γεωργικών εκτάσεων και των παραγωγών τους με τις μεταποιητικές μονάδες και τις επιχειρήσεις προώθησης. Η προώθηση δεν παρατηρείται, ενώ στο Βι.Πα. εγκαθίστανται συνεχώς επιχειρήσεις ξένες με την περιοχή. Ο συνεταιρισμός δεν εκτελεί την αποστολή του τη στιγμή που τον υποκαθιστούν ιδιωτικά οινοποιεία που ρυθμίζουν τους κανόνες της τοπικής αγοράς. Τέλος δεν είναι εκμεταλλεύσιμες οι εκτάσεις που μπορούν να φιλοξενήσουν δραστηριότητες ώστε να ολοκληρωθεί ένας κύκλος συνεργασίας καθοριστικός για την ανάπτυξη Μαρκοπούλου.

4.6 Συμπεράσματα

Προθέσεις δικτύωσης γεωργικών δραστηριοτήτων

Ενισχύοντας την συλλογικότητα των παραγωγών κάτω από την οργάνωση του Συνεταιρισμού υλοποιείται μια σειρά συνδέσεων του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα. Η προώθηση και οι υπηρεσίες στήριξης της γεωργικής ανάπτυξης μπορούν να οργανωθούν σε επιλεγμένα σημεία του παραλιακού μετώπου και στο Βι.Πα. Οι εκμεταλλεύσιμες εκτάσεις του "Μαρκό" αξιοποιούνται, το λιμάνι ενεργοποιείται και ταυτόχρονα επιτυγχάνεται δικτύωση σε εθνικό και διεθνές επίπεδο μέσω της εξαγωγής ΠΟΠ προϊόντων.

5.1 Χωρικές παράμετροι – Φαινόμενα προς αξιοποίηση

Εξάπλωση των οικισμών – Μετατροπή Β' σε Α' κατοικία

Χάρτης επέκτασης οικισμών

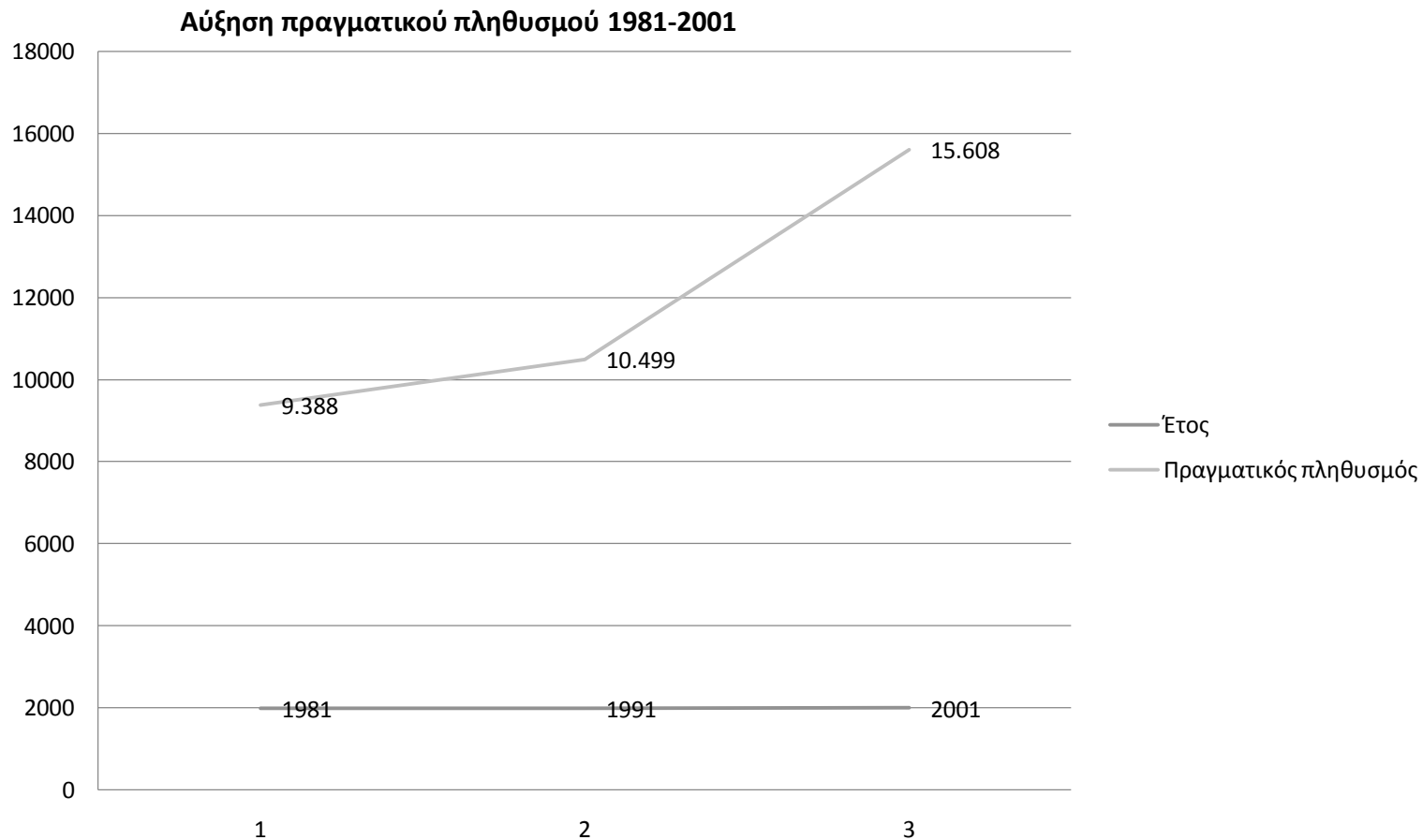
πηγή: ίδια συγκριτική επεξεργασία
δορυφορικών εικόνων
(google earth και google earth engine)

Συμπέρασμα:

Μεγαλύτερη οικιστική εξάπλωση στο δήμο φαίνεται από το διπλανό χάρτη στις περιοχές Πόρτο Ράφτη, Χαμολιά και Ποριά. Ενώ τα εξωτερικά όρια των οικισμών φαίνεται να έχουν σχηματοποιηθεί μέχρι το έτος 2004 παρουσιάζεται εσωτερική πυκνώση αυτών μεταξύ των ετών 2004-2011 κυρίως κατά μήκος οδικών αξόνων. Ιδιαίτερα η περιοχή του Πόρτο Ράφτη, μέσω ανεξέλεγκτης και αυθαίρετης δόμησης, παρουσιάζει έντονη εξάπλωση σε βάρος των γεωργικών εκτάσεων.

5.1 Χωρικές παράμετροι – Φαινόμενα προς αξιοποίηση

Διάγραμμα πραγματικού πληθυσμού στο Δήμο κατά τα έτη 1981-2001

Το φαινόμενο της εξάπλωσης των οικισμών ερμηνεύει και την αύξηση του πληθυσμού στο Δήμο. Από τις απογραφές της ΕΛΣΤΑΤ παρουσιάζεται αύξηση του πραγματικού πληθυσμού τα έτη 1981-2001. Ο μόνιμος πληθυσμός του δήμου το **2011** ανέρχεται στους **20.040** κατοίκους.

πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, απογραφές 1981, 1991, 2001, 2011

5.1 Χωρικές παράμετροι – Φαινόμενα προς αξιοποίηση

Πίνακας με κανονικές κατοικίες τα έτη 2001-2011 και ποσοστιαία μεταβολή αυτών.

ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ	2011	2001	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2011- 2001
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΝΟΝΙΚΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ	18942	15.279	24%
ΚΑΤΟΙΚΟΥΜΕΝΕΣ	7310	4992	46,4%
ΣΥΝΟΛΟ ΚΕΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ	11632	10287	13,1%

Ιδιαίτερη αύξηση παρατηρείται και στις κανονικές κατοικίες του δήμου μεταξύ των ετών 2001- 2011. Συγκεκριμένα από τον πίνακα οι κανονικές κατοικούμενες κατοικίες παρουσιάζουν ποσοστιαία αύξηση 46,4% από το 2001 έως το 2011 και έφτασαν τις 7310 (από τις 4992).

πηγή: ΕΛΣΤΑΤ , απογραφές 2001, 2011, ίδια επεξεργασία

5.1 Χωρικές παράμετροι – Φαινόμενα προς αξιοποίηση

Πίνακας με κανονικές κατοικίες τα έτη 2001-2011 ποσοστιαία διάρθρωση

	Ποσοστιαία διάρθρωση	
	2011	2001
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΝΟΝΙΚΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ	100,0%	100,0%
ΚΑΤΟΙΚΟΥΜΕΝΕΣ	38,6%	32,6%
ΣΥΝΟΛΟ ΚΕΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ	61,4%	67,2%

πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, απογραφές 2001, 2011, ιδία επεξεργασία

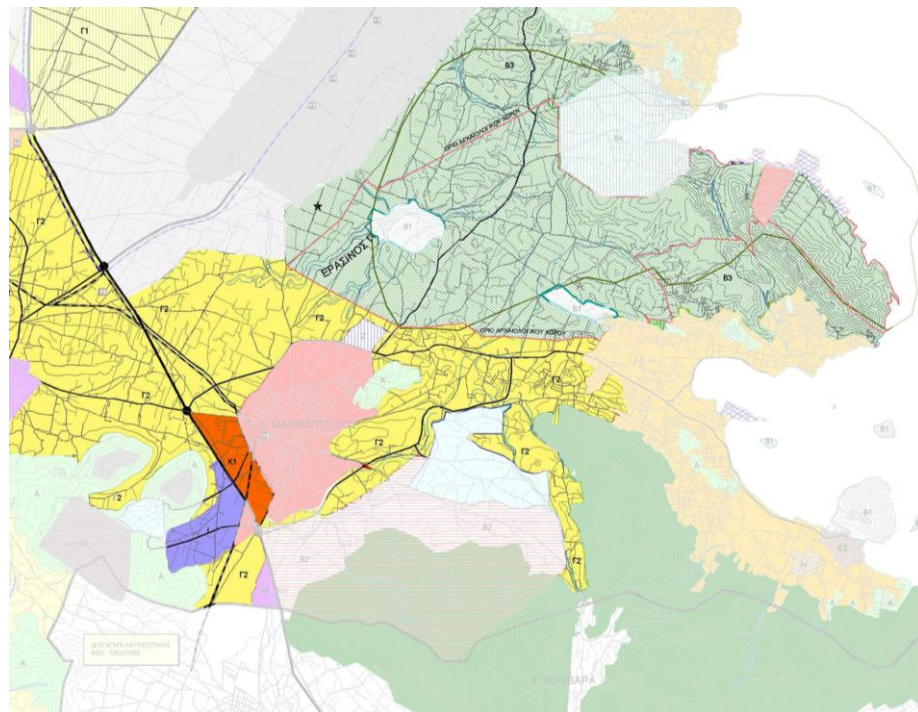
Από το ποσοστιαία διάρθρωση των κανονικών κατοικιών στο Πίνακα 2 παρατηρείται ότι οι κενές κατοικίες το 2001 αποτελούσαν το 67,2% του συνόλου των κανονικών κατοικιών του δήμου και το 2011 μειώθηκαν στο 61,4%. Παρόλο που ο αριθμός των κενών κατοικιών παραμένει αρκετά υψηλός αυτό που μπορούμε να συμπεράνουμε είναι ότι νέοι μόνιμοι κάτοικοι μετατρέπουν σε μόνιμες, υφιστάμενες κατοικίες που στο παρελθόν ήταν εξοχικές.

5.2 Θεσμικό πλαίσιο

Χάρτης με υπερτονισμό των αξιοποίησιμων ζωνών από τις ΖΟΕ στα πλαίσια της συγκεκριμένης κατεύθυνσης σχεδιασμού

Προτεινόμενες τροποποιήσεις:

- Οι εγκαταστάσεις που αφορούν στην πρωτογενή παραγωγή να προσανατολιστούν ειδικά στην καλλιέργεια των επιλεγμένων παραδοσιακών και βιολογικών ειδών.
- Οι βιομηχανικές και βιοτεχνικές μονάδες προηγμένης τεχνολογίας και τα εργαστήρια να διερευνούν και να καλύπτουν περισσότερες μεταποιητικές δυνατότητες των παραγόμενων ειδών
- Οι επιχειρήσεις του τριτογενούς τομέα και οι χώροι εκθέσεων να προωθούν και να υποστηρίζουν ιδιαίτερα το τοπικό δίκτυο γεωργικής παραγωγής

Ζώνη Β3 Αττικό πάρκο :

- πολιτιστικές χρήσεις
- εγκαταστάσεις οινοποιείων που μπορούν να περιλαμβάνουν και κατοικία, σε συνδυασμό με υποχρεωτική αμπελοκαλλιέργεια ύστερα από βεβαίωση του Υπουργείου Γεωργίας

Ζώνη Γ1 Ζώνη ειδικής ενίσχυσης παραδοσιακών και βιολογικών καλλιεργειών:

- οινοποιεία

Ζώνη Γ2 Γεωργική Γη:

- αγροτικές αποθήκες για πρωτογενή παραγωγή
- θερμοκήπια
- κατοικία
- κτηνοτροφικές και σταβλικές εγκαταστάσεις
- κατασκηνώσεις
- εγκαταστάσεις υδατοκαλλιεργειών
- παραγωγή αιολικής ενέργειας

Ζώνη Ι Ζώνη χονδρεμπορίου :

- χονδρεμπόριο
- εμπορικές εκθέσεις
- αποθήκες
- γραφεία

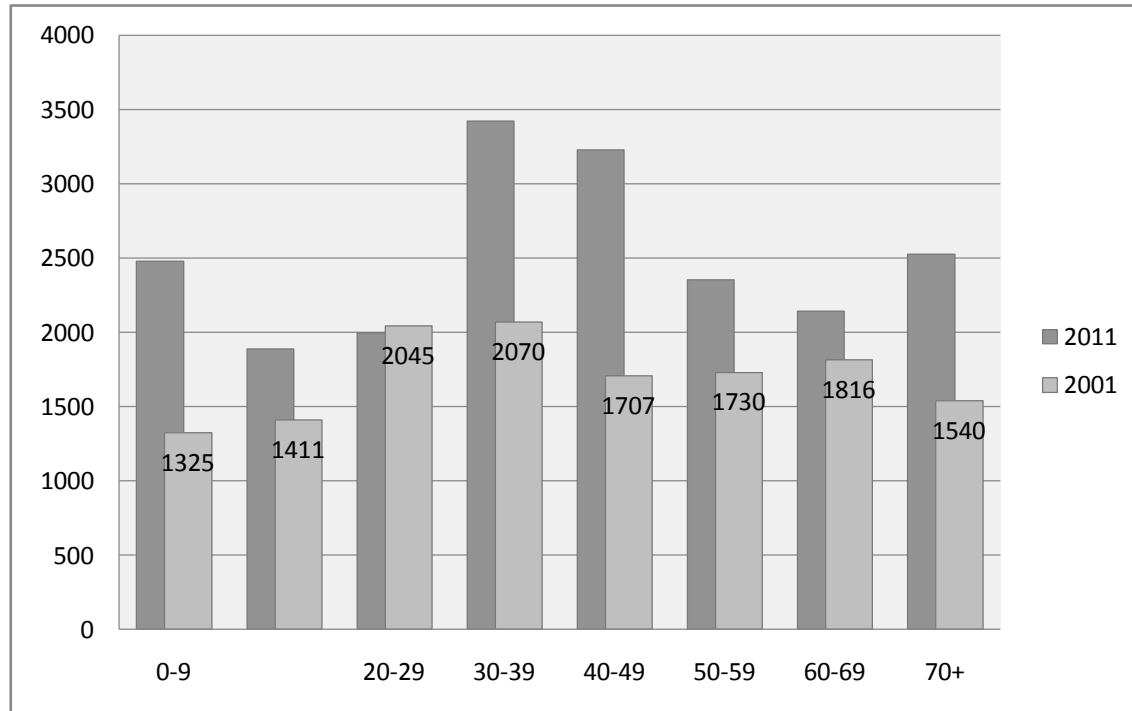
Ζώνη Κ1 Ζώνη εγκαταστάσεων δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα :

- βιομηχανικές και βιοτεχνικές μονάδες
- εκθέσεις
- επαγγελματικά εργαστήρια

5.3 Στοιχεία ανθρώπινου δυναμικού

Κοινωνική σύσταση του Δήμου Μαρκόπουλου

Διάγραμμα ηλικιακής κατανομής του μόνιμου πληθυσμού τα έτη 2001-2011

- Μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού κατανέμεται στις ηλικίες 30-39 και 40-49.

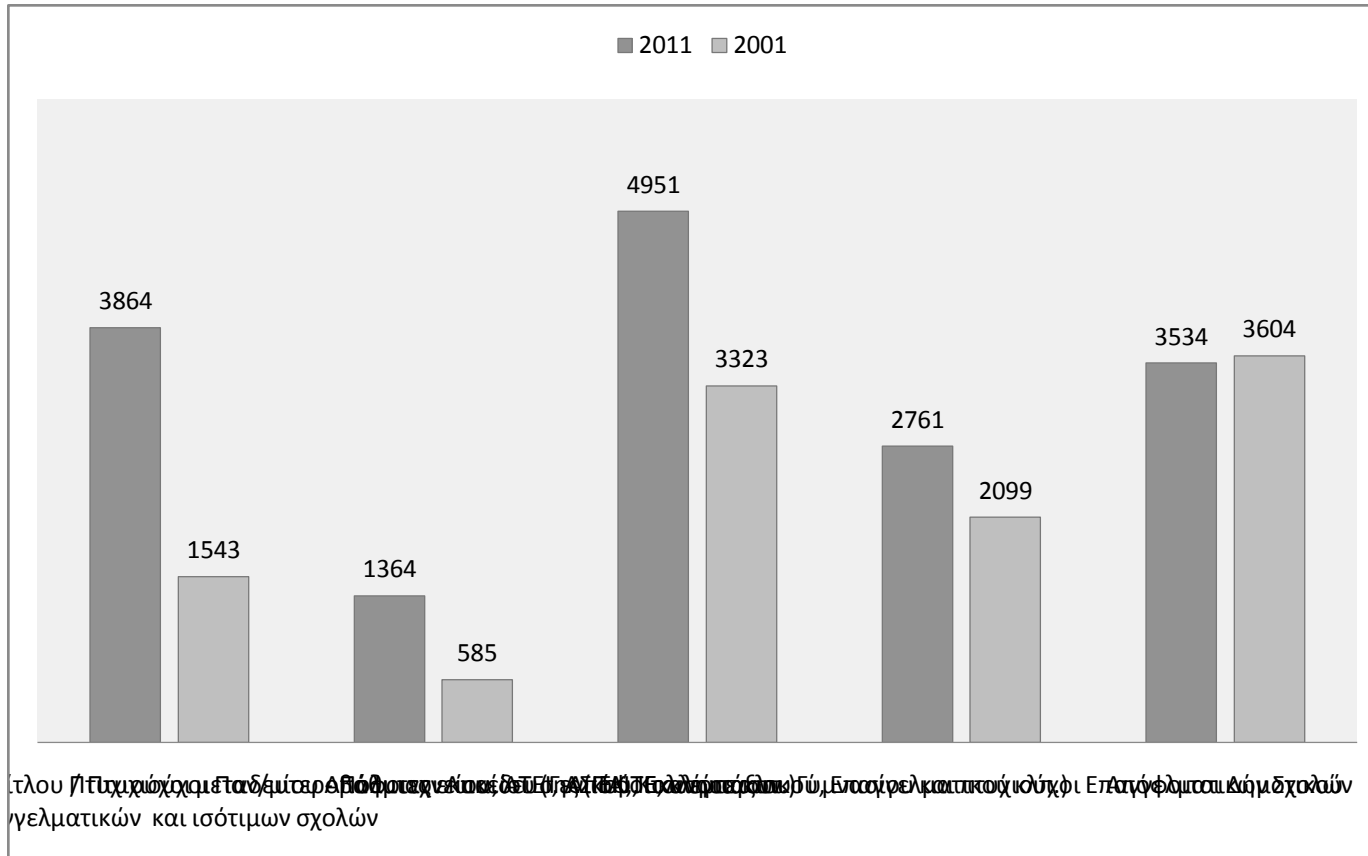
- Μεγάλη αύξηση των ηλικιών 0-9 (πράγμα που μας επιτρέπει να υποθέσουμε ότι στη περιοχή εγκαθίστανται νέες οικογένειες).

- Αύξηση του γηραιού πληθυσμού ηλικιών 70+ (πιθανή εγκατάσταση στο Δήμο έπειτα από συνταξιοδότηση).

πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, απογραφές 2001, 2011, ίδια επεξεργασία

5.3 Στοιχεία ανθρώπινου δυναμικού

Διάγραμμα επιπέδου εκπαίδευσης του μόνιμου πληθυσμού τα έτη 2011-2001

- Μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού το 2011 είναι απόφοιτοι Λυκείου.

- Σημαντική αύξηση συγκριτικά με το 2001 παρατηρείται στους κατόχους διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου και πτυχιούχων πολυτεχνείου και ανώτερων σχολών.

πηγή: ΕΛΣΤΑΤ , απογραφές 2001, 2011, ιδία επεξεργασία

5.3 Στοιχεία ανθρώπινου δυναμικού

Οικονομική σύσταση του Δήμου Μαρκόπουλου

Πίνακας ανεργίας κατά επίπεδο εκπαίδευσης και ποσοστιαία σύνθεση το έτος 2011

Περιγραφή τύπου μόνιμης διαμονής	Σύνολο	Κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου / Πτυχιούχοι Παν/μίου - Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ , ανώτερων επαγγελματικών και ισότιμων σχολών	Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολλέγια κλπ.) / Απόφοιτοι Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού, Επαγγελματικού κλπ.)	Απόφοιτοι τριτάξιου Γυμνασίου και πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών	Άλλη περίπτωση(1)
ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ	1320	282	633	242	163
Ποσοστιαία σύνθεση	100%	21,4%	47,9%	18,3%	12,3%

Αναφορικά με το επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού διερευνήθηκε το ποσοστό ανεργίας αυτών το έτος 2011.

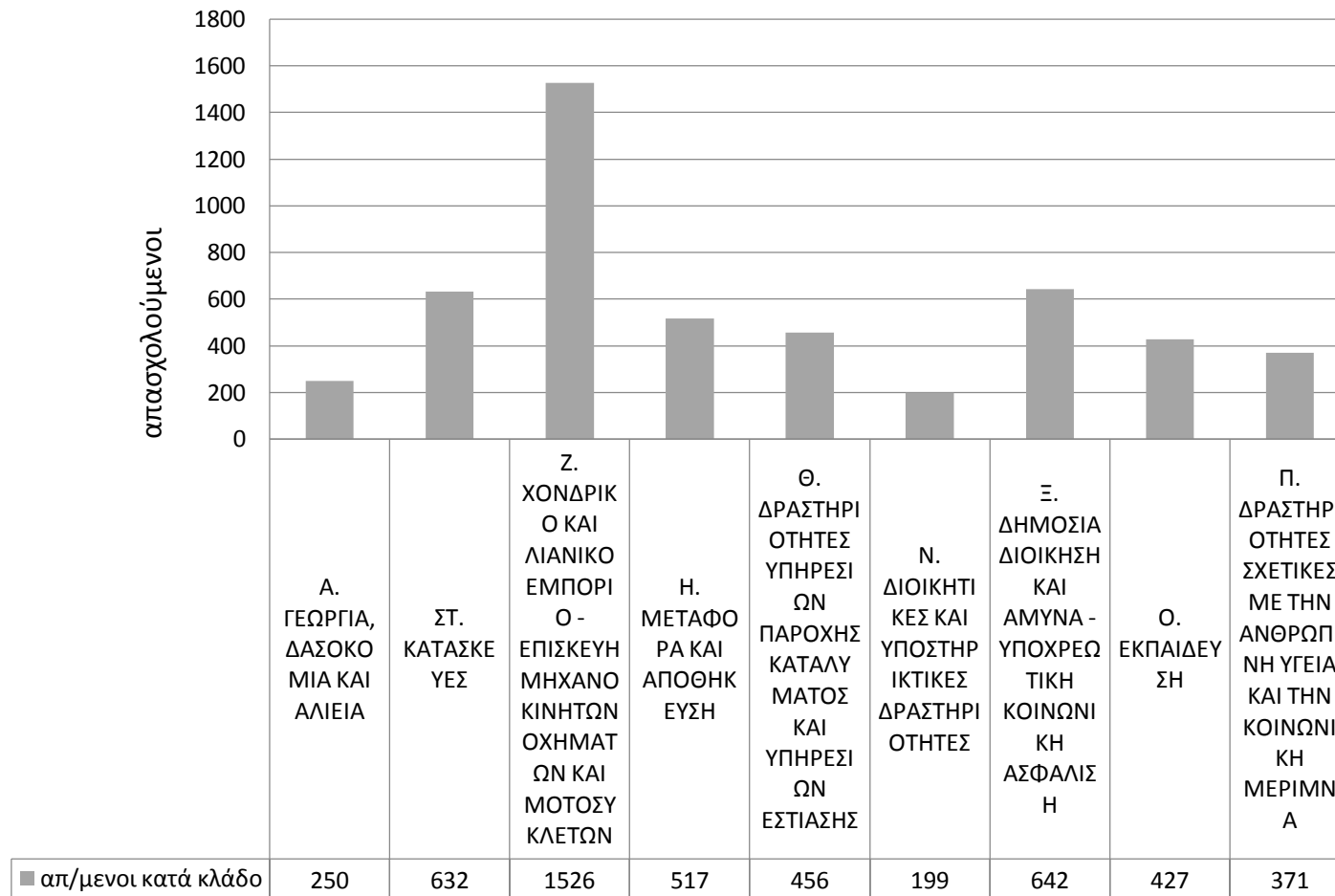
Παρατηρούμε ότι:

- Μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας καταγράφεται στους πτυχιούχους μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης 47,9%
- Υψηλό ποσοστό ανεργίας παρατηρείται και στο ανώτερα εκπαιδευτικά καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό (κάτοχοι διδακτορικού κλπ) 21,4% επί του συνόλου των ανέργων

πηγή: ΕΛΣΤΑΤ , απογραφή 2011, ιδία επεξεργασία

5.3 Στοιχεία ανθρώπινου δυναμικού

Διάγραμμα με απασχολούμενους κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας το 2011

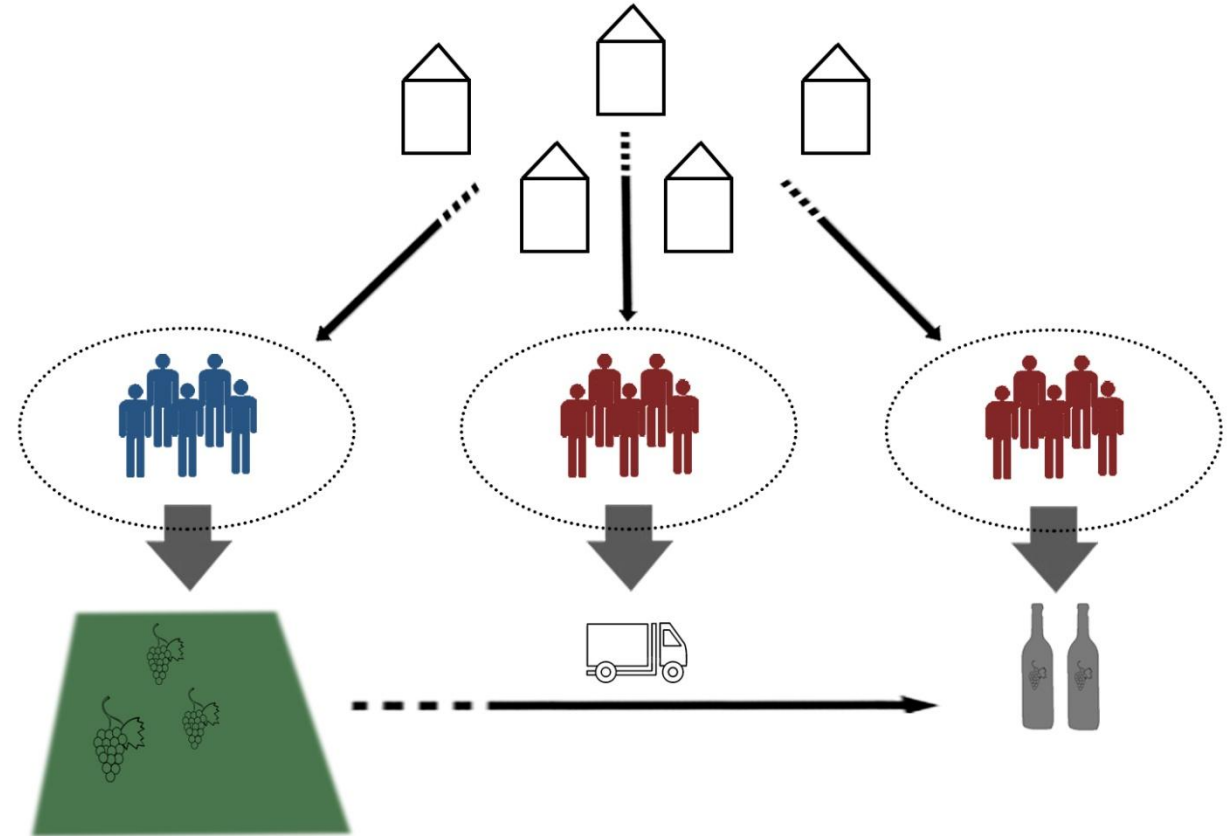
Στη συνέχεια εξετάζεται η απασχόληση κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας έτσι ώστε να εντοπιστεί ο κυρίαρχος κλάδος στον οποίο δραστηριοποιούνται οι κάτοικοι του δήμου Μαρκοπούλου. Συνολικά οι απασχολούμενοι ανέρχονται στους **7354**.

Παρατηρούμε ότι:

- Κυρίαρχος κλάδος απασχόλησης το χονδρικό και λιανικό εμπόριο- επισκευές.
- Ιδιαίτερα χαμηλό αριθμό απασχολούμενων παρουσιάζει ο κλάδος της γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας γεγονός που επιβεβαιώνει τη φθίνουσα τάση του γεωργικού τομέα.
- Κύριος τομέας απασχόλησης ο τριτογενής.

5.4 Συμπεράσματα- προθέσεις αξιοποίησης

Συνοψίζοντας τα παραπάνω χαρακτηριστικά διαπιστώνονται οι εξής δυναμικές προς αξιοποίηση με στόχο τη βιωσιμότητα του γεωργικού τομέα στο Δήμο Μαρκόπουλου. Συγκεκριμένα η μονιμοποίηση της κατοικίας δημιουργεί συνθήκες για την ανάπτυξη της περιοχής οι οποίες προσανατολίζονται στην αξιοποίηση και επανεκμετάλλευση της γεωργικής γης. Παρατηρώντας τη συνεχόμενη αυξητική τάση του πληθυσμού, ο Δήμος Μαρκοπούλου μπορεί να προσφέρει κίνητρα για την αξιοποίηση του γεωργικού αποθέματος ώστε να εγκατασταθούν στη περιοχή νέοι αγρότες. Το υψηλά καταρτισμένο εκπαιδευτικό δυναμικό το οποίο παραμένει ανενεργό μπορεί να απορροφηθεί σε δραστηριότητες του γεωργικού τομέα, από τη παραγωγή μέχρι την προώθηση των προϊόντων. Λαμβάνοντας υπόψιν ότι ο κυρίαρχος τομέας δραστηριοποίησης των απασχολούμενων είναι ο τριτογενής, μπορεί να αξιοποιηθεί το ανθρώπινο δυναμικό στην κατεύθυνση της ενίσχυσης του γεωργικού τομέα.

6.1 Μέθοδοι παραγωγής – μεταποίησης - προώθησης

Η δυναμική των γεωργικών δραστηριοτήτων στο δήμο Μαρκόπουλου έχει ατονήσει σε σχέση με παλιότερα. Σύμφωνα με αναφορές των παραγωγών που δραστηριοποιούνται στην περιοχή, ο γεωργικός τομέας έχει χάσει το συντονισμένο, συλλογικότερο και αποδοτικότερο τρόπο ανάπτυξης που παρουσίαζε.

Πιο συγκεκριμένα, παρατηρούνται οι ακόλουθες δυσλειτουργίες ανά στάδιο:

Στάδιο 1: Παραγωγή γεωργικών προϊόντων

- Υπερίσχυση της ατομικής πρωτοβουλίας έναντι της συλλογικότητας και της συντονισμένης σύμπραξης των παραγωγών
- Ενασχόληση με τις γεωργικές δραστηριότητες μη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού για βιοποριστικούς λόγους, ως απόρροια της οικονομικής κρίσης
- Δυσμενές ιδιοκτησιακό καθεστώς με μικρό τεμαχισμό της γης και κατακερματισμό της ιδιοκτησίας
- Υποχώρηση δυναμικών και μεγάλης κλίμακας παραδοσιακών καλλιεργειών (κυρίως αμπελοκαλλιεργειών) και στροφή στην παραγωγή διαφορετικών ειδών χωρίς προσανατολισμό στην εντοπιότητα

Στάδιο 2: Επεξεργασία- Μεταποίηση

- Έλλειψη συγκροτημένου φορέα δευτερογενούς επεξεργασίας
- Ελλιπής διερεύνηση των μεταποιητικών δυνατοτήτων των νωπών προϊόντων και των παραπροϊόντων τους
- Απουσία επαρκών υποδομών εμφύαλωσης και συσκευαστηρίων πέραν των ιδιωτικών παροχών

Στάδιο 3: Προώθηση

- Μικρής δυναμικότητας δίκτυο διανομής των παραγόμενων προϊόντων σε Ελλάδα και εξωτερικό
- Αντικατάσταση της ειδικής και δυνατής επωνυμίας των προϊόντων στην αγορά από μια γενική και μη στοχευμένη αναφορά προέλευσης

6.2 Εξοπλισμός - Υποδομές

Ο συνεταιρισμός ΜΑΡΚΟ ανέκαθεν παρείχε στους παραγωγούς του δήμου τον απαραίτητο τεχνολογικό εξοπλισμό και τις κατάλληλες υποδομές για την ανεμπόδιστη γεωργική δραστηριότητα. Ωστόσο, σήμερα, υπό την πίεση του ανταγωνισμού, των ραγδαίων τεχνολογικών και επιστημονικών εξελίξεων και λόγω της απαξίωσης του συνεταιριστικού μοντέλου, οι εγκαταστάσεις του έχουν παρακμάσει και ο εξοπλισμός δεν καλύπτει τις ανάγκες μιας σύγχρονης δυναμικότητας.

Υπάρχουν προς αξιοποίηση ανοξείδωτες δεξαμενές, εξοπλισμένο εργαστήριο για την πραγματοποίηση ελέγχων ποιότητας και δύο μονάδες εμφιαλωτηρίων δυναμικότητας 60.000 φυαλών/ ημέρα. Αυτές οι παροχές προσανατολίζονται αποκλειστικά στην οινοπαραγωγή και οι γεωργοί σε περίπτωση πιο διευρυμένης παραγωγικής δραστηριότητας καταφεύγουν στην προμήθεια ιδιόκτητου εξοπλισμού.

Εξοπλισμός και υπάρχουσες εγκαταστάσεις για την επεξεργασία του οίνου

πηγή: προσωπικό αρχείο

6.3 Θεσμικό πλαίσιο

ΕΣΠΑ – Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) – Κοινή αγροτική πολιτική (ΚΑΠ)

Πίνακας κοινοτικών ενισχύσεων

ΜΕΤΡΟ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ €
Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού	1.148.488.158
Ενισχύσεις περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα	950.005.216
Βιολογική γεωργία	600.875.000
Στήριξη της τοπικής ανάπτυξης LEADER	400.000.000
Ενισχύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον, το κλίμα	354.141.358
Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων	338.800.000
Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών	254.205.500
Πρόωρη συνταξιοδότηση και λοιπά ποσά	130.000.000
Συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης και υπηρεσίες αντικατάστασης στην εκμετάλλευση	125.000.000
Συνεργασία	97.000.000
Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές	66.806.561
Τεχνική βοήθεια	60.000.000
Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων	40.470.000
Αποκατάσταση του γεωργικού παραγωγικού δυναμικού που επλήγη από φυσικές καταστροφές και ανάληψη κατάλληλων προληπτικών δράσεων	40.000.000
Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας	25.000.000
Ενίσχυση για την καλή διαβίωση των ζώων	10.000.000
Αντισταθμιστική ενίσχυση σε δασικές περιοχές του Natura 2000	7.500.000
Δράσεις μεταφοράς γνώσεων και ενημέρωσης	5.000.000

Σύμφωνα με το **Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης** (ΕΣΠΑ) 2014-2020 δίνεται προτεραιότητα στις αποτελεσματικότερες επενδύσεις στην καινοτομία και στη βιώσιμη αναδιάρθρωση του αγροτικού τομέα. Μέσω του Τομεακού Επιχειρησιακού **Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης** (ΠΑΑ), συγκροτείται η νέα **ΚΑΠ** (Κοινή Αγροτική Πολιτική) που ρυθμίζει τις επιδοτήσεις της Ε.Ε. Η κατανομή αυτών φαίνεται στο διπλανό πίνακα.

Συμπέρασμα:

Από την παραπάνω ιεράρχηση των οικονομικών στηρίξεων, διακρίνεται εύκολα η κατεύθυνση που δίνεται προς την ουσιαστική αναζωογόνηση των αγροτικών περιοχών σε πλαίσιο *συνεργασίας, τοπικής ανάπτυξης και εξειδίκευσης*. Η επιστροφή και η στρατηγική και καινοτόμα αξιοποίηση της γεωργικής γης, εκλαμβάνονται ως κινητήριοι μοχλοί για την επίτευξη της βιώσιμης ανταγωνιστικότητας, της νέας επιχειρηματικότητας και της κοινωνικής συνοχής του αγροτικού χώρου.

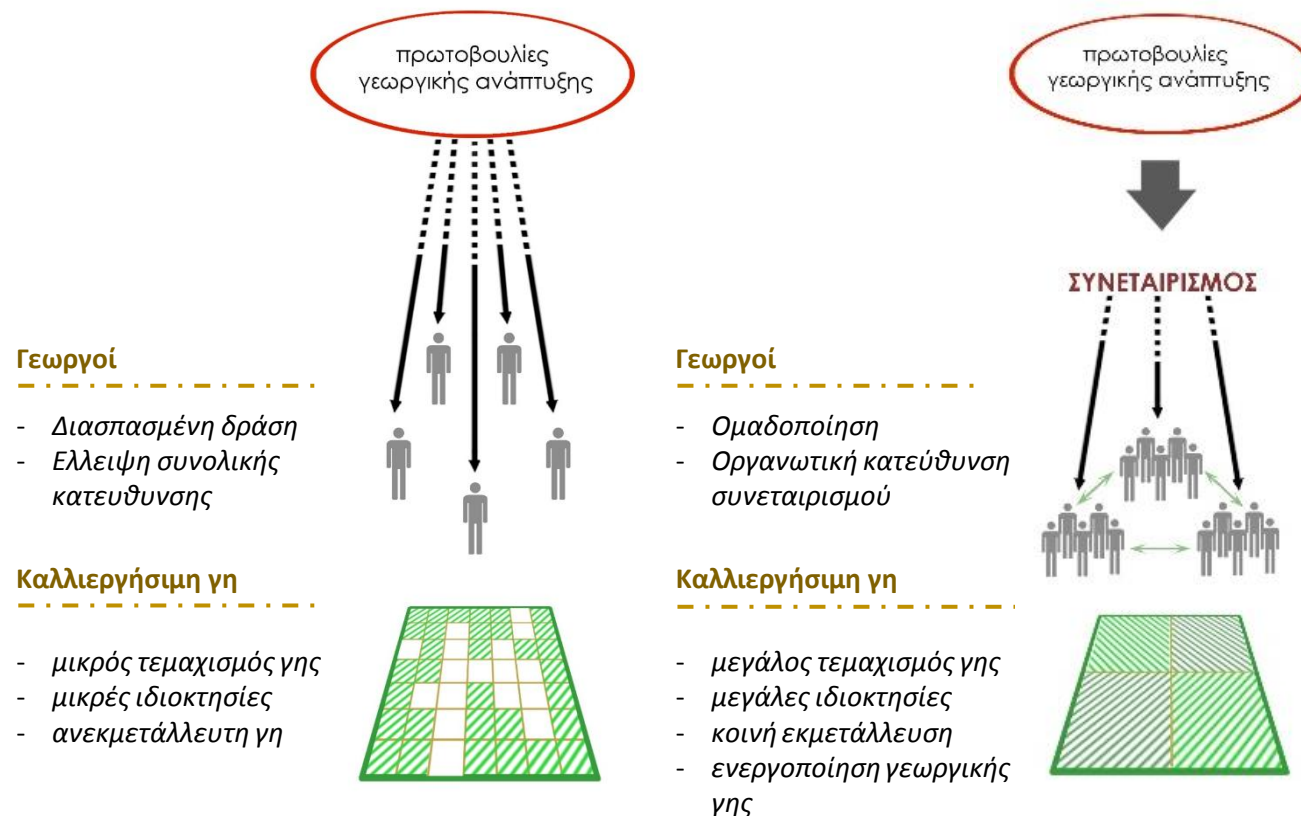
6.4 Συμπεράσματα

Διερευνώντας τα παραπάνω χαρακτηριστικά των υφιστάμενων γεωργικών πρακτικών και αναγνωρίζοντας τα κίνητρα που παρέχονται μέσω του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου, τίθεται ως βασική στρατηγική κατεύθυνση η επικαιροποίηση των μεθόδων παραγωγής και ο εκσυγχρονισμός των εργαλείων και των μέσων της γεωργικής εκμετάλλευσης.

Κάτι τέτοιο είναι δυνατό να επιτευχθεί μέσω της σύμπραξης των γεωργών κάτω από την καθοδήγηση ενός υπερκείμενου διοικητικού οργάνου (συνεταιρισμός), ο οποίος θα συντονίζει την παραγωγική διαδικασία και θα διαχειρίζεται τις παρεχόμενες ενισχύσεις χωρίς πολυδιάσπαση και τεμαχισμό τους αλλά με ιεραρχική κατανομή τους σε μέτρα καινοτομίας. Οι διαδικασίες από την παραγωγή έως και την προβολή των προϊόντων πρέπει να συντονίζονται κατάλληλα, να επικαιροποιούνται συνεχώς βάσει των νέων αναγκών και να γίνονται αποδοτικότερες μέσω ενός ενεργού δικτύου πληροφόρησης, επικοινωνίας και συνεργασίας.

Μέσω της συλλογικότητας, της τεχνολογικής αναβάθμισης και της οικολογικής ευαισθητοποίησης, ο συνολικός χρόνος των διαδικασιών μειώνεται, η παραγωγή αυξάνεται, το κόστος αποσβέννεται και η ποιότητα της ζωής στον περιαστικό χώρο βελτιώνεται.

Διάγραμμα υφιστάμενης και προτεινόμενης οργάνωσης παραγωγών

6.4 Συμπεράσματα

Στη βάση των τριών βασικών κατευθύνσεων σχεδιασμού που αναλύθηκαν παραπάνω, παρουσιάζονται σε αυτό το στάδιο τα μέτρα – προϋποθέσεις για την υλοποίηση των στόχων.

Αυτά οργανώνονται σε ευρύτερες θεματικές ενότητες παρέμβασης, αντιστοιχίζονται στην κατεύθυνση που κατά κύριο λόγο εξυπηρετούν και ιεραρχούνται σε μια κλίμακα προτεραιότητας, με κριτήριο την ανάγκη άμεσης υλοποίησής τους.

Οι τομείς στους οποίους αφορούν οι ειδικές παρεμβάσεις φαίνονται στους επόμενους πίνακες και είναι οι εξής:

1. Συνεργασία
2. Εξειδίκευση
3. Τεχνικές υποδομές
4. Προβολή – Προώθηση
5. Νέες Τεχνολογίες
6. Ενέργεια

Καθορίζεται επιπλέον ο/οι φορέας/είς που είναι κυρίως υπεύθυνος/οι για το συντονισμό και τη διεξαγωγή της εκάστοτε δράσης. Υπογραμμίζεται ότι για την υλοποίηση των παραπάνω απαιτούνται:

- Εξορθολογισμένη διαχείριση των κοινοτικών και κρατικών κονδυλίων
- Τακτική παρακολούθηση και ενημέρωση για την πορεία εξέλιξης της εφαρμογής των μέτρων, και αναπροσαρμογή αν τυχόν χρειαστεί

ΜΕΤΡΑ	ΥΠΟΜΕΤΡΑ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ	ΕΠΙΣΠΕΥΔΩΝ ΦΟΡΕΑΣ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ
Συνεργασία	Σύσταση ομάδων μεταξύ των παραγωγών υπό το συντονισμό του συνεταιρισμού	K1	Συνεταιρισμός	1
	Συντονισμένη αναδιοργάνωση των παραδοσιακών καλλιέργειών (οινοπαραγωγή, σύκο)	K2	Συνεταιρισμός	1
Εξειδίκευση	Εγκατάσταση εξειδικευμένου παραρτήματος του Γεωπονικού Παν/μίου στην περιοχή και εκπόνηση ερευνητικών προγραμμάτων, επιστημονική και τεχνική στήριξη	K1	Αρμόδια υπουργεία	2
	Σύσταση και συντονισμός δημόσιας υπηρεσίας που θα στοχεύει στην κατάρτιση, εξειδίκευση και μεταφορά γνώσης και ενημέρωσης για νέες πρακτικές καλλιέργειας και χρήση νέων μηχανημάτων στους αγρότες	K2	Δήμος	1
	Δημιουργία υπηρεσίας απασχόλησης για την εύκολη πρόσβαση των αγροτών στην τοπική και ευρωπαϊκή αγορά	K2	Δήμος	2
	Δημιουργία γεωργικού εκπαιδευτικού πάρκου	K2	Συνεταιρισμός	3
Τεχνικές Υποδομές	Συστηματική συντήρηση και επέκταση αγροτικών δρόμων και υποδομών	K2	Δήμος, ΥΠΕΚΑ	1
	Αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του συνεταιρισμού για την ανάπτυξη υποδομών παραγωγής, μεταποίησης και προώθησης των τοπικών γεωργικών προϊόντων	K1	Συνεταιρισμός	1
	Συντήρηση και εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων του ΜΑΡΚΟ	K3	Συνεταιρισμός	1
	Κατασκευή ή συντήρηση εγγειοβελτιωτικών έργων(μικρές λιμνοδεξαμενές και ομβροδεξαμενές, γεωτρήσεις σε απόλυτα αιτιολογημένες περιπτώσεις, αναβαθμίσεις, ισοπεδώσεις, στραγγίσεις και υποστραγγίσεις, μικρά αντιλημμυρικά έργα και αναπλάσεις εδαφών)	K3	Τεχνική υπηρεσία Δήμου	2
	Εγκατάσταση επιπλέον νέων σύγχρονων τυποποιητηρίων – συσκευαστηρίων κρασιού	K3	Δήμος	1

6.4 Συμπεράσματα

ΜΕΤΡΑ	ΥΠΟΜΕΤΡΑ	ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ	ΕΠΙΣΠΕΥΔΩΝ ΦΟΡΕΑΣ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ
Προβολή - Προώθηση	Συσχετισμός των επιχειρήσεων που αφορούν στη γεωργική παραγωγή με το Επιχειρηματικό πάρκο και το ΒΙ.ΠΑ, με στόχο τη συντονισμένη προώθηση και προβολή των παραχθέντων προϊόντων	K1	Επιχειρήσεις – μέλη ΒΙ.ΠΑ Συνεταιρισμός	1
	Απόκτηση επωνυμίας – προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης (ΠΟΠ)	K2	Δήμος Συναιτερισμός ΒΙ.ΠΑ	1
	Οργάνωση «διαδρομής κρασιού» με ανάδειξη των τοπικών οινοποιείων , του Μουσείου του Οίνου και των καλλιεργήσιμων κτημάτων	K1	Δημος Αγροτικοί συλλογοί Υπουργείο τουρισμού, Ιδιώτες παραγωγοί	2
	Προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού (π.χ αγροτουρισμού) , πρόβλεψη πολιτισμικών διαδρομών και θεματικών πάρκων για την γεωργική παραγωγή	K1	Υπουργείο Τουρισμού Δήμος Τοπικοί σύλλογοι	2
	Ενεργοποίηση του λιμανιού του Πόρτο Ράφτη και ανάδειξη του ως βασικού κόμβου της «διαδρομής του κρασιού» και της έκθεσης των παραχθέντων προϊόντων	K1	Δήμος, Κρατική πρωτοπουλία	2
	Συμμετοχή σε εκθέσεις του εσωτερικού και του εξωτερικού και σε διαφημιστικές καμπάνιες	K1	Ιδιωτες παραγωγοί Συνεταιρισμός	3
	Δωρεάν δείγματα σε επισκέπτες του δικτύου και οργάνωση οργανοληπτικών εκδηλώσεων	K1	Ιδιωτες παραγωγοί Συνεταιρισμός	3
	Ηλεκτρονική δικτύωση και προώθηση μεγαλύτερης εμβέλειας	K1	Ιδιωτες παραγωγοί Συνεταιρισμός	2
Νέες τεχνολογίες	Ενσωμάτωση βιολογικών καλλιεργείων στον τομέα της παραγωγής	K3	Ιδιωτες παραγωγοί Συνεταιρισμός	1
	Εγκατάσταση συστημάτων υδροπονίας τα οποία απαιτούν λιγότερο νερό, αυξάνουν τις αποδόσεις και μειώνουν τα καλλιεργητικά έξοδα με αξιοποίηση εγχώριων υποστρωμάτων (περλίτης)	K3	Ιδιωτες παραγωγοί Συνεταιρισμός	3
	Ανανέωση των παραγωγικών φυτειών που είναι γηρασμένες και προμήθεια ειδικού μηχανολογικού εξοπλισμού για την καλλιέργεια	K3	Ιδιωτες παραγωγοί Συνεταιρισμός, Γεωπονικό Παν/μιο	1

Ενέργεια	Αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και εισαγωγή οικολογικών μεθόδων παραγωγής και μεταποίησης με στόχο την περιβαλλοντική αναβάθμιση και την ανταγωνιστικότητα	K3	ΥΠΕΚΑ	1
	Πρόβλεψη μονάδων επεξεργασίας και διαχείρισης αποβλήτων γεωργικών βιομηχανιών (ελαιολιτριβείων-οινοποιείων)	K3	ΥΠΕΚΑ	2

πηγή: *ιδία επεξεργασία*

7.1 Βιβλιογραφία

- *Χωροταξικός σχεδιασμός και βιώσιμη ανάπτυξη* Αγγελίδης Μηνάς, εκδόσεις Συμμετρία
- *Πτυχιακή εργασία «Συνεταιρισμοί Μαρκόπουλου Α.Αττικής»*, Δόση Δήμητρα, ΤΕΙ Μεσολογγίου
- *Ρυθμιστικό σχέδιο Αθήνας- Αττικής και άλλες διατάξεις Ν.4277_ 2014*
- *Μελέτη αναθεώρησης ΓΠΣ Μαρκόπουλου*, Γ. Προβελέγγιος και συνεργάτες
- *Επιχειρησιακό πρόγραμμα Αττικής 2007- 2013*

7.2 Διαδικτυακές πηγές

- <http://www.statistics.gr/>
- <http://www.organismosathinas.gr/>
- *Copernicus*
- *Corine landcover*
- *Google maps, google engine*